

УДК 343.983:623.44

<https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.43>

Мельник Олексій Васильович

*завідувач сектору досліджень зброї відділу
криміналістичних видів досліджень
Волинського НДЕКЦ МВС України*

*<https://orcid.org/0009-0004-2403-8086>
mel2live2@gmail.com*

Мазниченко Юрій Олександрович

*кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий
співробітник Київського науково-дослідного інституту
судових експертиз Міністерства юстиції України*

*<https://orcid.org/0009-0002-9388-9090>
navskke@ukr.net*

Бібліографічний опис статті: Мельник О.В., Мазниченко Ю.О. (2026). Встановлення можливості пострілів без натискання на спусковий гачок на прикладі дослідження рушниці «ІЖК-1» та карабіна «Маузер-98К». *Криміналістика і судова експертиза*, 71, 690–703. doi: <https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.43>

ВСТАНОВЛЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ПОСТРІЛІВ БЕЗ НАТИСКАННЯ НА СПУСКОВИЙ ГАЧОК НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕННЯ РУШНИЦІ «ІЖК-1» ТА КАРАБІНА «МАУЗЕР-98К»

У статті розглянуті найбільш характерні питання судово-експертного дослідження можливості здійснення пострілів без натискання на спусковий гачок для окремих зразків мисливської зброї. Проведено аналіз вітчизняних публікацій у сфері проведення неідентифікаційних судово-балістичних досліджень вогнестрільної зброї, а також використані архівні матеріали експертної, слідчої та суддівської практики у кримінальних провадженнях, пов'язаних із необережним використанням мисливської гладкоствольної та нарізної зброї. Проблематика дослідження полягає у необхідності пошуку інноваційних методів та засобів підвищення достовірності висновків судово-балістичної експертизи щодо оцінки можливості пострілу з мисливської зброї без натискання на спусковий гачок. **Метою дослідження** є детальний аналіз технічних чинників та зовнішніх факторів, що збільшують ймовірність пострілу без натискання на спусковий гачок та пошук методичних підходів до вирішення цього

ситуаційного завдання у ході балістичної експертизи шляхом проведення експертного експерименту в штучно відтворених умовах із залученням засобів комп'ютерного моделювання динамічної взаємодії частин і деталей зброї з метою імітації нештатних ситуацій, а також діагностування конкретних видів мисливської зброї на спеціалізованих випробувальних стендах. **Методологічною основою** роботи стали загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема формально-логічний, системно-структурний, порівняльно-правовий та метод аналізу і узагальнення наукових джерел у даній галузі знань, відомості із судової, слідчої та експертної практики. **Наукова новизна** полягає в індивідуальному методичному підході до вирішення ситуаційного експертного завдання щодо можливості мимовільного приведення в дію мисливської зброї за певних умов та обставин її використання на прикладі одноствольної гладкоствольної мисливської рушниць моделі «ІЖК-1» та карабіна «Маузер-98К». На думку авторів, оцінка можливості пострілу без натискання на спусковий гачок, шляхом екстраполяції виявлених експертом у ході дослідження конструктивних особливостей та недоліків окремих екземплярів зброї на всю групу (вид) мисливської зброї, до якої вона належить, цілком прийнятна, хоча у разі несправності чи значного експлуатаційного зношення, вона може вести себе по-різному під дією зовнішніх факторів. У **висновках** обґрунтовано, що ефективне вирішення ситуаційних експертних завдань з установлення причин пострілів без натискання на спусковий гачок можливе лише за умови комплексного застосування різних методів і засобів дослідження та міждисциплінарного підходу. Такий системний підхід до вирішення досліджуваної проблеми спонукатиме експертів до подальших наукових пошуків з метою розробки нових окремих експертних методик дослідження найбільш поширених видів мисливської зброї з урахуванням їх індивідуальних конструктивних особливостей. Цьому також сприятиме впровадження інноваційних інструментальних засобів дослідження, зокрема томографічних систем рентгенографічного 3D аналізу та використання спеціалізованих стендів для автоматизованої діагностики параметрів зброї, які визначають її безпечну експлуатацію.

Ключові слова: зовнішні фактори, мисливська зброя, методичний підхід до дослідження зброї, метод екстраполяції, ситуаційне дослідження, спусковий гачок, технічні чинники, ударно-спусковий механізм, 3D-реконструкція.

Melnyk Oleksiy

Head of the Weapon Research Sector of the Department of Forensic Types of Research of the Volyn NDEKT of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

<https://orcid.org/0009-0004-2403-8086>
mel2live2@gmail.com

Maznychenko Yuriy

*Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Leading Researcher of the Kyiv Research Institute
of Forensic Expertise of the Ministry of Justice of Ukraine*

<https://orcid.org/0009-0002-9388-9090>
navskke@ukr.net

ESTABLISHING THE POSSIBILITY OF SHOOTING WITHOUT PRESSING THE TRIGGER ON THE EXAMPLE OF THE STUDY OF THE IZHK-1 RIFLE AND THE MAUSER-98K CARBINE

To cite this article: Melnyk, O., Maznychenko, Yu. (2026). Vstanovlennia mozhlyvosti postriliv bez natyskannia na spuskovyi hachok na prykladi doslidzhennia rushnytsi «IzhK-1» ta karabinu «Mauser-98K» [Establishing the possibility of shots without pulling the trigger based on the examination of an IZhK-1 shotgun and a Mauser 98K carbine]. *Criminalistics and Forensics*, 71, 690–703. doi: <https://doi.org/10.33994/kndise.2026.71.43>

The article deals with the most characteristic issues of forensic research into the possibility of shooting without pulling the trigger for certain types of hunting weapons. An analysis of domestic publications in the field of non-identification forensic ballistics studies of firearms was carried out, as well as archival materials of expert, investigative and judicial practice in criminal proceedings related to the careless use of hunting smoothbore and rifled weapons were used. The problem of the research is the need to find innovative methods and means of increasing the reliability of the conclusions of the forensic ballistics examination regarding the assessment of the possibility of firing a shot from a hunting weapon without pulling the trigger. **The purpose** of the research is a detailed analysis of technical factors and external factors that increase the probability of a shot without pulling the trigger and the search for methodical approaches to solving this situational task during ballistics examination by conducting an expert experiment in artificially reproduced conditions with the involvement of computer simulation tools of the dynamic interaction of parts and details of weapons in order to simulate abnormal situations, as well as diagnosing specific types of hunting weapons on specialized test benches stands. The methodological basis of the work was general scientific and special research methods, in particular formal-logical, systemic-structural, comparative-legal and the method of analysis and generalization of scientific sources in this field of knowledge, information from judicial, investigative and expert practice. **The scientific novelty** consists in an individual methodical approach to solving a situational expert task regarding the possibility of involuntarily activating a hunting weapon

under certain conditions and circumstances of its use, using the example of a single-barreled smoothbore hunting rifle of the IZHK-1 model and a Mauser-98K carbine. According to the authors, the assessment of the possibility of shooting without pulling the trigger, by extrapolation of the design features and shortcomings of individual weapons identified by the expert during the study to the entire group (species) of hunting weapons to which it belongs, is quite acceptable, although in the event of a malfunction or significant operational wear, it may behave differently under the influence of external factors. **In the conclusions**, it is substantiated that the effective solution of situational expert tasks of establishing the causes of shots without pulling the trigger is possible only under the condition of complex application of various research methods and tools and an interdisciplinary approach. Such a systematic approach to the solution of the investigated problem will encourage experts to further scientific research with the aim of developing new separate expert methods of research of the most common types of hunting weapons, taking into account their individual design features. This will also be facilitated by the introduction of innovative research tools, in particular tomographic systems of x-ray 3D analysis and the use of specialized stands for automated diagnostics of weapon parameters that determine its safe operation.

Key words: external factors, hunting weapons, methodical approach to weapons research, extrapolation method, situational research, trigger, technical factors, shock-trigger mechanism, 3D reconstruction.

Постановка проблеми

В кримінальних провадженнях, пов'язаних з розслідуванням вбивств чи нанесенням тілесних ушкоджень з вогнепальної зброї, для встановлення об'єктивної істини та правильної кваліфікації правопорушення значне місце належить з'ясуванню можливості пострілу без натискання на спусковий гачок. У криміналістиці під пострілом без натискання на спусковий гачок розуміють постріл з вогнепальної зброї, яка має суттєві дефекти чи конструктивні недоліки деталей ударно-спускового механізму і який відбувся у результаті зовнішньої дії на зброю. Зовнішні дії зумовлені різними обставинами, зокрема: боротьбою під час спроби заволодіти зброєю, неправильним її зарядженням або розрядженням, ударами по ній твердими предметами чи об тверді предмети рушницею зі зведеними курками та ін. Поширеною суб'єктивною причиною такого «ненавмисного» пострілу може бути та неуважність користувача зброї, коли одяг, ремінь або компонент аксесуарів до неї, потрапляють у спускову скобу під час навішування чи перенесення, натискаючи при цьому на спусковий гачок без умисного втручання користувача.

Під час експертного дослідження можливості пострілу без на-

тискання на спусковий гачок, з огляду на значну кількість як об'єктивних, так й суб'єктивних зовнішніх чинників, для окремих зразків мисливської зброї часто виникає потреба у напрацюванні раціональних методичних підходів до вирішення даного ситуаційного завдання. Одним зі шляхів вирішення питання щодо встановлення можливості пострілу без натискання на спусковий гачок, є застосування методу екстраполяції (умовного перенесення) конструктивних недоліків, експлуатаційних дефектів окремих екземплярів зброї на всю виробничу партію, групу чи вид мисливської зброї, до якої вона належить. З практики судово-балістичних досліджень відомо, що чимало вітчизняної мисливської зброї (особливо у 60-х – 70-х роках минулого століття) виготовлялось невеликими партіями, за тимчасовими технічними умовами та з використанням кустарної, ручної підгонки кожного екземпляра до вимог безпеки. Тому цей метод цілком прийнятний для ситуаційного експертного дослідження характерних цільових груп мисливської зброї, хоча у разі несправності або порушення експлуатаційних вимог, встановлених підприємством-виробником, окремі її екземпляри можуть вести себе по-різному під дією зовнішніх факторів та особливостей застосування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

У криміналістичній літературі методичні рекомендації щодо предмета нашого дослідження висвітлені недостатньо і неповно, без урахування сучасних потреб слідчої, судової та експертної практики. І хоча для деяких видів вогнепальної зброї були визначені окремі причини пострілів без натискання на спусковий гачок, на сьогодні детальний опис та системний підхід до встановлення всіх можливих чинників відсутній. В нечисленних вітчизняних методичних розробках, присвячених цим питанням, їх автори, як правило, звертають увагу лише на окремі чинники, що спричиняють постріл без натискання на спусковий гачок, зокрема на технічний стан зброї та вплив на неї зовнішніх випадкових факторів.

Так відомий судовий експерт-балістик В. Є. Бергер у 1964 році на прикладі трьох кримінальних проваджень наводить такі технічні причини пострілу без натискання на спусковий гачок як: зношення шептала, зриви курка з бойового зводу; слабкі пружини, а супутніми чинниками розглядає падіння зброї на тверду поверхню, різке струшування чи удар стороннім предметом. Для з'ясування механізму пострілу у ході судово-балістичної експертизи він рекомендує проведення експертного експерименту в аналогічних умовах [1].

У 1967 році в посібнику В. Ф. Гущина для експертів-криміналістів (за редакцією В. П. Колмакова) до технічних причин пострілу без натискання на спусковий гачок відносять такі: поломки чи зношеність шептала і курка, послаблення бойової пружини; вплив забруднень

та неякісного мастила на механізм; порушення взаємодії деталей; конструктивні дефекти. При цьому до зовнішніх чинників мимовільного пострілу належать наступні: падіння рушниці на тверді поверхні (підлога, лід), удар, різкі рухи чи закриття стволів. Наводяться також методичні рекомендації щодо перевірки рушниці на безпеку користування, включаючи виявлення «слабкості» спуску та стійкості до вібрацій (ударів) [2].

На думку авторів навчального посібника з криміналістичного дослідження зброї М. Л. Комісарова та Н. О. Комісарової (2023 р.) причиною мимовільних пострілів є саморобні або браковані патрони, спрощеність конструкції ударно-спускового механізму чи належність зброї до певної цільової групи, зокрема спортивної, для якої вирішальним є плавність натискання спускового гачка, що зумовлює необхідність створення при цьому надзвичайно малого зусилля. До технічних причин вони також відносять використання патрона з подовженим капсульним елементом, забруднення чи зношування механізмів зброї (зокрема ударно-спускового) або використання невідповідного мастила. Як приклад недосконалості конструкції зброї автори наводять пістолет-кулемет Шпагіна (ППШ), що має масивний затвор і заслабку для нього зворотньо-бойову пружину. Серед імовірних зовнішніх умов, за яких можливий постріл без натискання на спусковий гачок, виділяють наступні: струси зброї та удари по ній чи нею; падіння зброї з певної висоти у певному положенні; різке запирання каналу ствола; струс стволів багатоствольної зброї при пострілі з одного ствола; різке переміщення зброї у просторі тощо [3, с. 217].

Проведений нами аналіз публікацій у сфері криміналістичного дослідження зброї вказує на відсутність у дослідників чітких базових критеріїв щодо оцінки технічних та зовнішніх чинників, що визначають можливість пострілу без натискання на спусковий гачок навіть для обмеженого кола вогнестрільної зброї, а саме мисливської. Вказана обставина лише підтверджує актуальність даної роботи і необхідність напрацювання узагальнених методичних підходів з метою подальшої розробки методичних рекомендацій та/або окремих (конкретних) експертних методик проведення ситуаційних досліджень мисливської зброї.

Також в міжнародній мережі Internet наведена інформація, про випадки «ненавмисного» пострілу напівавтоматичній зброї з «вільним» затвором. Це відбувається, коли затвор при маніпуляціях зі зброєю переміщається вперед, а бойок, який застряг у висунутому положенні через брудні, липкі канали бойка, вдаряється у капсуль із достатньою силою, щоб здійснити постріл.

Мета дослідження

Мета дослідження – на підставі екстраполяційного методу розкрити процес вирішення експертом-балістиком ситуаційного завдання, пов'язаного із встановленням можливості пострілу без натискання на спусковий гачок на прикладі дослідження окремих зразків мисливської зброї, таких яких як гладкоствольна мисливська рушниця моделі «ІЖК-1» та карабін «Маузер-98К».

Виклад основного матеріалу

Технічні причини пострілів без натискання на курок можна розділити на три групи:

1. Конструктивні недоліки:

- незручна компоновка (розміщення) критичних для безпеки використання вузлів та деталей (наприклад, виступання частин ударно-спускового механізму, недостатня їх припасованість; використання неякісних матеріалів або недотримання технічних умов під час виготовлення;

- можливість розміщення патронів нештатного калібру.

2. Несправності зброї:

- зношеність або пошкодження частин та деталей ударно-спускового механізму;

- внесення змін у конструкцію зброї, не передбачених виробником (зменшення зусилля на спусковий гачок, зміна способу заряджання та розряджання зброї, вплив на роботу автоматики тощо);

- заміна штатних заводських частин на перероблені або саморобні;

- неправильне складання частин та механізмів зброї.

3. Експлуатаційні артефакти:

- наявність сторонніх предметів на складниках зброї (бруд, пісок, фрагменти кори чи гілок тощо):

- зміна функціональних характеристик вузлів та деталей через інтенсивне використання та неправильний догляд (використання мастила, відмінного від рекомендованого виробником, залипання бойка у «бойовому» положенні через надмірний пороховий нагар, згущення мастила на морозі тощо).

Для встановлення можливості пострілів без натискання на спусковий гачок кожен екземпляр зброї слід досліджувати з урахуванням усіх обставин, які ініціатор дослідження повинен детально викласти в документі про призначення експертизи. А також за клопотанням експерта надати відповідні паспорти чи сервісні книжки на ці екземпляри зброї. Це пояснюється тим, що кожна зброя має свої конструктивні особливості та недоліки і, у разі несправності, може вести себе по-різному в різних умовах застосування.

Приклади з судової практики:

Приклад 1 стосується дослідження одноствольної гладкоствольної мисливської рушниці моделі «ІЖК-1». Підозрюваний у вбивстві не надав пояснень, за яких умов був здійснений постріл, тому слідчий ставить на вирішення експертизи низку запитань, щодо установлення можливості пострілів без натискання на спусковий гачок. У ході проведення експертизи встановлено, що окремі деталі рушниці мають сліди зношеності і постріл без натискання на спусковий гачок можливий при нанесенні концентричного удару дерев'яним молотком по прикладу та колодці рушниці (рис. 1-4).

Рис. 1. Зображення рушниці «ІЖК-1», наданої на дослідження (фото з архівних матеріалів кримінального провадження № 12018030060000036)

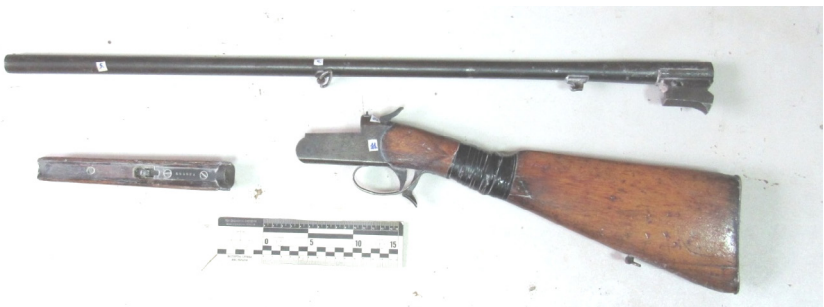

Рис. 2. Зображення складників рушниці «ІЖК-1» (фото з архівних матеріалів кримінального провадження № 12018030060000036)

З урахуванням пояснень підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, а саме : «...я обома руками, тримаючи лівою рукою зверху за приклад, правою рукою знизу за дерев'яну накладку

на стволі, відвів рушницю вліво та підняв її вгору на висоту плечей, щоб підтримати двері, в момент коли входні двері вдарили по рушниці, в яку саме її частину вказати не можемо, пролунав постріл...», проведено додаткову експертизу. У ході дослідження встановлено, що постріл відповідно до наданих пояснень неможливий, а удару по прикладу для цього недостатньо [4].

Рис. 3. Зображення деталей ударно-спускового механізму рушниці «ІЖК-1» (фото з архівних матеріалів кримінального провадження № 12018030060000036)

Рис. 4. Збільшене зображення місця взаємодії курка і спускового гачка (червоною пунктирною лінією виділено дефекти кустарної підгонки) (фото з архівних матеріалів кримінального провадження № 12018030060000036)

Приклад 2 стосується установлення можливості пострілу без натискання на спусковий гачок з мисливського карабіна «Маузер-98К». Експерту було поставлено запитання «Чи міг відбутись постріл із даної зброї без натискання на спусковий гачок при перемиканні запобіжника із середнього положення у крайнє ліве (положення для ведення вогню) чи крайнє праве положення (положення запобігання)?». У ході дослідження експертом встановлено, що за вказаних умов постріл не відбувається. Однак, також встановлено, що постріл з наданого карабіна можливий, якщо поставити курок на бойовий звід, а потім прапорець запобіжника повернути з крайнього лівого положення в середнє (вертикальнє) положення, натиснути на спусковий гачок і різким рухом прапорець запобіжника повернути в крайнє ліве положення (див. рис. 5- 7).

Рис. 5. Зображення карабіна «Маузер-98К» (вид зліва)
(фото з архівних матеріалів кримінального провадження
№ 12020030140000098)

Рис. 6. Зображення карабіна «Маузер-98К» (вид справа)
(фото з архівних матеріалів
кримінального провадження
№ 12020030140000098)

Для встановлення причин такого пострілу був оглянутий затвор, – всі деталі в наявності, слідів зносу деталей не виявлено, однак складання затвору (на момент надходження його на дослідження) було здійснено без дотримання технічних вимог та правил складання затвору (неправильне з'єднання на пазах ударника курка із запобіжником) [5].

Рису. 7. Зображення деталей ударно-спускового механізму карабіна «Маузер-98К»
(фото з архівних матеріалів кримінального провадження
№ 12020030140000098)

У ході проведення балістичної експертизи з метою вирішення ситуаційного завдання щодо встановлення можливості пострілу без натискання на спусковий гачок згідно чинної експертної методики доцільно провести експертний експеримент в штучно відтворених умовах чи із залученням засобів комп'ютерного моделювання динамічної взаємодії частин і деталей зброї з метою імітації ймовірних нештатних ситуацій.

Загальна методологія проведення експертного експерименту у ході проведення ситуаційної судово-балістичної експертизи спрямована на реалізацію трьох дослідницьких етапів, а саме: підготовка експерименту; робоча стадія; оцінка результатів експерименту.

На підготовчій стадії експертного експерименту висувуються робочі гіпотези (версії), які експерт-балістик збирається перевірити експериментом, з'ясовуються умови та межі проведення експерименту, окреслюються схеми можливих експериментальних дослідів (процедур) та їх ймовірні результати; деталізуються заплановані схеми (програми) дослідів з урахуванням обраних методів та засобів дослідження, проводиться оцінка їх ймовірних результатів.

На робочій стадії ситуаційної експертизи відтворюються умови проведення експертного експерименту та реалізуються заплановані дослідницькі процедури. При цьому експерт має бути забезпечений ініціатором експертного провадження необхідними процесуальними матеріалами з кримінального провадження, а саме: протоколи оглядів місця події та плани (схеми) до них, допиту свідків та потерпілих, слідчих експериментів; попередні висновки експертиз (у тому числі й судово-медичних); відеозаписи досліджуваних подій чи явищ тощо; інформаційними матеріалами – паспорти, технічні описи, сервісні інструкції на зброю або її аналоги чи натурні моделі (у разі знищення чи пошкодження її правопорушниками, а також при застосуванні ними атипової чи історичної зброї); пошкоджені слідосприймаючі об'єкти чи їх фрагменти (якщо такі вилучалися).

Оцінка результатів експерименту є обов'язковим етапом, який зводиться до визначення їх достовірності. Достовірними результатами вважаються лише тоді, коли експерт проводячи досліді по встановленню фактів чи обставин, відтворює решту усіх умов, які могли мати місце в момент вчинення правопорушення. Тобто, результати експерименту можна вважати достовірними, коли їх можна перенести на дію (у нашому випадку постріл без натискання на спусковий гачок), яка досліджується. Інакше, наприклад, при дослідженні взаємодії частин чи механізмів зброї, істинність їх також буде залежати від того, наскільки правильно відтворені умови при проведенні експерименту [6].

Також корисним, з метою недопущення методичних експертних помилок, може бути і дослідження безпеки використання конкретних видів мисливської зброї на спеціалізованих випробувальних стендах, наприклад, для вимірювання спускових зусиль, а при до-

слідженні куркових мисливських рушниць для перевірки правильності налагодження курків [7, с. 423].

Важливим є також використання міжнародного досвіду проведення судово-балістичного дослідження мисливської зброї з використанням рентгенівської комп'ютерної томографії для 3D-сканування деталей та вузлів зброї. Особливо це важливо для встановлення критичних станів ударно-спускового механізму зброї, дефектів ствола, наявності сторонніх предметів тощо. Така 3D-реконструкція досліджуваної зброї дозволяє відтворити всі необхідні фази процесу пострілу без її розбирання, у первісному стані, що є важливим для збереження мікрослідів чи мікрооб'єктів (мікротрасологія). Ця інноваційна технологія не лише візуалізує взаємодію функціональних складників зброї, але й загалом зменшує ступінь невизначеності при прийнятті експертом-балістиком рішення щодо можливості пострілу без натискання на спусковий гачок.

Висновки

Експертна практика свідчить, що постріли без натискання на спусковий гачок, можуть бути спричинені як суто технічними несправностями, так і особливостями конструкції зброї, а також умовами її експлуатації. Важливо підкреслити, що для формування повних і обґрунтованих експертних висновків, кожен такий випадок потребує індивідуального методичного підходу, який включає детальне дослідження конструкції зброї з урахуванням конкретних умов і обставин її використання.

Для з'ясування механізму мимовільних пострілів доцільним є проведення експертного експерименту в штучно відтворених умовах із залученням засобів комп'ютерного 3D-моделювання взаємодії частин і деталей зброї з імітацією нештатних ситуацій.

Вирішення ситуаційних експертних завдань з установами причин пострілів без натискання на спусковий гачок потребує подальшого системного наукового дослідження з урахуванням аналізу експертної практики та відомостей із матеріалів кримінальних проваджень з метою розробки нових експертних методик дослідження окремих видів мисливської зброї.

Список використаних джерел:

1. Бергер В. Е. Об определении причин и условий выстрела без нажатия на спусковой крючок. Криминалистика и судебная экспертиза. Вып. 1. 1964. С. 273-275.
2. Гушин В. Ф. Криминалистическое исследование причин и условий выстрелов из охотничьих ружей без нажатия на спусковой крючок. Под ред. Колмакова В.П. Киев, 1967. 35 с.
3. Комісаров М. Л., Комісарова Н. О. Криміналістичне дослідження зброї. Ч. 1. Судова балістика : криміналістичне дослідження

ручної вогнестрільної зброї, боєприпасів до неї, слідів та обставин їх застосування : навч. посіб. Київ: КІ НГУ, 2023. С. 217.

4. Ухвала Волинського апеляційного суду від 08 черв. 2023 р. у справі №154/2002/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111425225>.

5. Вирок Любешівського районного суду Волинської області від 22 груд. 2020 р. у справі № 162/531/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93709887>.

6. Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (проведення пострілів) / ДН-ДЕКЦ МВС України; ДЕЗП Мінюсту України; [Гамов Д. Ю.]. Київ, 2012. 34 с.

7. Самойленко І. М., Лисенко В. В. Типові експертні помилки при проведенні неідентифікаційних балістичних досліджень та шляхи їх подолання. Криміналістика і судова експертиза: міжвідом. наук.-метод. зб. / Київський НДІ судових експертиз. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. Вип. 68. С. 420-427. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2023.68.42>.

References:

1. Berger V. Ye. Ob opredelenii prichin i uslovii vistrela bez nazhatiya na spuskovoi kryuchok [On determining the causes and conditions of a shot without pressing the trigger]. Kriminalistika i sudebnaya ekspertiza. Vip. 1. 1964. S. 273-275. [in Russian]

2. Gushchin V. F. Kriminalisticheskoe issledovanie prichin i uslovii vistreliv iz okhotnichikh ruzhei bez nazhatiya na spuskovoi kryuchok [Forensic study of the causes and conditions of shots fired from hunting rifles without pressing the trigger]. Pod red. Kolmakova V.P. Kiev, 1967. 35 s. [in Russian]

3. Komissarov M. L., Komissarova N. O. Kryminalistychnne doslidzhenia zbroi. Ch. 1. Sudova balistyka : kryminalistychnne doslidzhenia ruchnoi vohnestrilnoi zbroi, boieprypasiv do nei, slidiv ta obstavyn yikh zasosuvannia [Criminalistic investigation of the animal. Part 1. Ship's ballistics: forensic investigation of hand-held firearms, ammunition before it, tracking and conditions of their stagnation]: navch. posib. Kyiv: КІ NHU, 2023. S. 217. [in Ukrainian]

4. Ukhvala Volynskoho apeliatsiinoho sudu vid 08 cherv. 2023 r. u spravi [Decision of the Volyn Court of Appeal dated June 8. 2023 in the case] № 154/2002/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111425225>. [in Ukrainian]

5. Vyrok Liubeshivskoho raionnoho sudu Volynskoi oblasti vid 22 hrud. 2020 r. u spravi [Verdict of the Lyubeshiv District Court of the Volyn Region dated December 22. 2020 in the case] № 162/531/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93709887>. [in Ukrainian]

6. Metodyka vstanovlennia nalezhnosti obiekta do vohnepalnoi zbroi ta yoho prydatnosti do strilby (provedennia postriliv) [The method of determining whether an object belongs to a firearm and its suitability]

for shooting (firing)] / DNDEKTs MVS Ukrainy; DEZP Miniustu Ukrainy; [Hamov D. Yu.]. Kyiv, 2012. 34 s. [in Ukrainian]

7. Samoilenko I. M., Lysenko V. V. Typovi ekspertni pomylky pry provedenni neidentyfikatsiinykh balistychnykh doslidzhen ta shliakhy yikh podolannia [Typical expert errors in non-identification ballistics research and ways to overcome them]. Kryminalistyka i sudova ekspertyza: mizhvidom. nauk.-metod. zb. / Kyivskyi NDI sudovykh ekspertyz. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K, 2023. Vyp. 68. S. 420-427. DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2023.68.42>. [in Ukrainian]

Надійшла до редакції / Received: 23.03.2026

Отримана після доопрацювання / Received after revision: 07.04.2026

Прийнято до друку / Accepted for publication: 08.04.2026

Опубліковано / Published: 29.05.2026

Фінансування: відсутнє / Funding: none.

Конфлікт інтересів: автор(и) заявляє(ють) про відсутність конфлікту інтересів / Conflict of interest: the author(s) declare no conflict of interest.

Дотримання етичних норм: дослідження виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності / Ethical compliance: the study was conducted in accordance with the principles of academic integrity.

Дані дослідження: усі дані, необхідні для обґрунтування висновків, наведено у статті / Research data: all data necessary to substantiate the conclusions are presented in the article.